

Herkes bir gölge taşır

Fotoğraf sanatçısı Lale Tara, yeni serisini 'Everyone Carries a Shadow/ İnsan Kendi Gölgesinde Yaşar' başlığıyla Galeri x-ist'te sunuyor. Sanatçının Macaristan'ın metruk mekânlarında vitrin mankenleriyle kurguladığı 12 sahne, Lale Tara'nın ikincil varlığının manifestosundan başkası değil...

Ezgi
Atabilen

eatabilen@hurriyet.com.tr



'İnsan Kendi Gölgesinde Yaşar' başlığıyla C.G.Jung'un bastırılan ve bilinçdışına itilenlerin yok olmayıp, insan ruhunun gölge olarak bilinen kısmında saklandığını kabul eden 'insanın gölgesi' öğretisine gönderme yapıyorsunuz. Sergiye neden bu başlığı verdiğinizle başlayalım...

- Bu başlığın özü, Psikiyatrist C.J. Jung'un şu sözlerle betimlediği gölge öğretisinde yatıyor: "Herkes bir gölge taşır ve bu gölge kişinin bilinç düzeyinde ne kadar az yer bulursa o kadar karanlık ve yoğun olur". Ve devam ediyor: "...gölge kapısından içeri bir adım atarsak, görünmeyen etkenlerin nesnesi olduğumuzu korku içinde fark ederiz. Bunun ne kadar rahatsız edici olduğunu kesin bir şekilde bilmek için, kendi yetersizliğimizi keşfetmekten daha aydınlatıcı bir şey olamaz".

Bir kadın olarak sizin de var mı toplumsal baskılar dolayısıyla ötelemediğinizi fark ettiğiniz arzu ve korkularınız?

- Farkındalık sürecine girdiğimizde ötelenen, bastırılan arzu ve korkuların sadece kadına atfedilecek bir durum olmaktan çok hepimizi, herkesi ilgilendirdiğini düşünüyorum.

Dünyanın farklı ülkelerini gezip, fotoğraf çekimlerini oradaki terk edilmiş mekânlarda gerçekleştiriyorsunuz. Bu kez durağımız Macaristan'dı. Neden hep terk edilmiş mekânlar? Bir de metruk yapıların sizde yarattığı his ülkenin ülkeye değişiyor mu?

- Duygu alanına dönüşebilen her türlü mekânda çekim yapıyorum. Bu serinin mekânlarına Macaristan'da Budapeşte ve civarında ulaşılabildiğim için çekimler orada gerçekleşti. Terk edilmiş mekânlar kendi başına bırakılmış, bir diğer anlamda kendi gölgeleriyle baş başa kalmış alanlar. Elbette, çeşitli ülkelerde başboş bırakılmış mekânların hikâyeleri, dönüşüm süreçleri, şimdiki halleri çok



Card Players



etkileyici. Misalse Amerika Birleşik Devletleri'nin Michigan eyaletinin Detroit şehrinde 1998-2002 yılları arasında belli aralıklarla yaşadım. Bugünkü Detroit, iflasım ilan etti. Bir sürü mekân kaderine terk edilmiş halde geleceğini bekliyor. Şehrin bu hali farklı sanatçılar tarafından fotoğraf, video, filmle belgelendi. Herkesin anlatısı farklı. Detroit daha iyiye gitmeye başladığında mutlaka yeniden programıma alıp orada bir proje gerçekleştirmek ve şehre geçmiş olsun, demek istiyorum.

Genellikle seks bebeği ve vitrin mankenleri gibi 'cansız bedenlerle' çalışmayı tercih ediyorsunuz. Bu sergide de seçiminiz aynı. Niçin?

- Kameranın önüne kendi benliğimi temsilen yerleştirdiğim nesnelere, kurgularımın kahramanları teknolojik kökenli insansı replikalar. Onlara yüklediğim anlamlar, çeşitli kostümler, peruklar, maskeler sayesinde alt çizilerek onların farklı karakterlere bürünmelerine yardımcı oluyor. Her bir seride başka bir görsel hikâye anlatıyor olsam da özünde sessiz nesnelere iletişim kurma, ikililik, bir varlığın tersi olan diğerini deneyimlemesi, iç içe geçebildiği bir anın görsel



Pride

anlatıya dönüşmesini replikalar üzerinden paylaşıyorum. 'İnsan Kendi Gölgesinde Yaşar' serisineyse erkek figürler de katıldı.

İşlerinizin birer fotoğraftan ziyade, birer performans ya da prodüksiyon olduğunu söyleyebiliriz sanırım. Siz nasıl tanımlarsınız?

- Çalışmalarım sahnelenmiş, kurgulanmış fotoğraf kategorisine giriyor. Çünkü gerçek olaylar değil, bir fotoğraf yaratmak amacıyla kurgulanmış sahneler hepsi. Bununla beraber bir nesneyle çalıştığım için 'yerleştirme fotoğrafı', kameranın önündeki nesneyi kendi replikam olarak sunduğum için de 'performans fotoğrafı' deniyor. Her iki disiplinin de flu sınırları içinde dolaşırım. Elbette hangi noktadan baktığımızla ilintili.

Prodüksiyon aşaması sizin için nasıl bir süreç?

- Prodüksiyonun tüm aşamaları meşakkatli bir süreç. Birkaç ay yaşamımda her şey duruyor, sadece çekim hazırlığı üzerine yoğunlaşıyorum. Bu serinin setine girmeden kurgulanacak kareler en ince ayrıntısına dek planlanmıştır. Yani çekim başlamadan bitmişti. Macaristan'da Budapeşteli bir



We are All Seeds

Lale Tara'nın sergisi,
16 Ekim'e dek Galeri x-ist'te
görülebilir. (212) 291 77 84

Gölgesi Olmayan Kadın

'İnsan Kendi Gölgesinde Yaşar' serisi özünde bastırılmış olanın geri dönüşünü işaret eden 12 farklı kurgudan oluşan görsel bir anlatı. Serideki replikalar gölge yansımalarının bir ürünü olma işlevini görüyor. Strauss'un 'Gölgesi Olmayan Kadın' operası seriyi yapmamı tetikleyen bir başka neden. Librettosu Hugo von Hofmannsthal'e ait eser, masal diyanı ve masal zamanında geçer. Ruhlar diyarının kızı evlenip imparatoriçe olduktan sonra hayvana dönüşme yetisini kaybeder, gölgesi olmadığı için insan da sayılmaz. Belirlenen süreç dolmadan bir gölgesi olmazsa taşa dönüşecektir. İmparatoriçe gölge kazanabilsin diye olaylar birbirini kovalar, sonunda içinden kopan insansı büyük bir çığlıkla hem imparatoru kurtarır hem de bir gölgesi olur. Hepsini ve fazlasını, serinin 'İnsan Kendi Gölgesinde Yaşar' ismini almasına vesile oldu.

prodüksiyon firmasıyla çalıştım. Çok olumlu bir deneyim oldu. Tüm ayrıntılarıyla plan/program yapıp çekimlere başlamak benim tercihim olduğu için bu yönde geliştirdi. Zaman içinde iyi bir ekip oluştu, bu da sonuca olumlu yansıyor.

Bir sanatçı, bir kadın ve her şeyden önce bir insan olarak sizce; kadının kesin özgürlüğü ile katı cinsiyet algılarının sonu ne zaman ve nasıl gelecek?

- Herhalde hissettığımız kadar özgürüz.